

Διευθυντής ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΔΕΛΕΔΑΚΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΠΙΣΘΕΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΑ ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Ἡ Κύπρος ὑπῆρξεν ἡ γέφυρα δι' ἧς μετεβιβάσθη ὁ Ἀνατολικὸς πολιτισμὸς πρὸς τὰς ἑλληνικὰς χώρας. Ἀναγκαῖος ὅρος τῆς μεταβιβάσεως ἦτο ἡ ἐπικοινωνία, ἣτις ἔλαβε τὴν μεγίστην αὐτῆς αὐξήσιν, ὅτε ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ εἶτα ὑπὸ τὴν τῶν Ῥωμαίων καὶ Βυζαντινῶν ἐξουσίαν περιελήφθησαν πάντες οἱ Ἕλληνικοὶ τόποι. Τότε ἀδελφικώτατα ἠνώθησαν αἱ δύο περικαλλεῖς τῆς Μεσογείου νύμφαι ἡ Κρήτη καὶ ἡ Κύπρος. Τὴν ἐλευθερίαν διεδέξατο ἡ μέλαινα δουλεία, πρῶτον ὑπὸ τὸν λέοντα τῆς Ἑνετίας καὶ δεύτερον ὑπὸ τὴν ἡμισέληνον. Ἡ ἐπικοινωνία καὶ πάλιν κατὰ τοὺς χαλεποὺς τούτους χρόνους ἐξηκολούθησε καὶ μάλιστα ἡ πνευματική. Τούτου τεκμήριον ἔχομεν ἐκτὸς ἄλλων καὶ ἄσμά τι τοῦ γάμου ᾑδόμενον ἐν Κρήτῃ καὶ Κύπρῳ. «Τὰ χαρίσματα τοῦ Καλογήρου».

Τὸ ἄσμα τοῦτο εὑρηται ἐν τῷ περὶ τοῦ ἐν Κρήτῃ γάμου βιβλίῳ τοῦ κ. Παύλου Βλαστοῦ σελ. 83 καὶ ἐν τοῖς Κυπριακοῖς τοῦ κ. Ἀθ. Σακελλαρίου τόμ. α'. σελ. 723. Εἶναι γεγραμμένον κατὰ τὰ δύο νησιωτικὰ γλωσσικὰ ιδιώματα.

Τὸ Κυπριακὸν σύγκειται ἐκ στιχ. 84, τὸ δὲ Κρητικὸν ἐκ στ. 22. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ μὲν πρώτου εἶναι ἡ ἑξῆς: Ὁ ποιητὴς εὐχεται ὦραν καλὴν καὶ εὐλογημένην καὶ ἡ δουλεία (τοῦτέστιν ὁ γάμος), τὴν ὁποίαν ἤρχισαν νὰ βγῇ στερωμένη καὶ παρὰ τοῦ Χριστοῦ εὐλογημένη. Εἶτα ἄρχεται τῆς διηγέσεως. Ὁ ρήγας τῆς Ἀνατολῆς κ' ὁ βασιλεὺς τῆς Δύσεως ἐκάμασι συμβούλιον νὰ συμπεθερέψουν. Ὁ ρήγας εἶχε τὸν υἱὸν καὶ ὁ βασιλεὺς τὴν κόρην, προσεκάλεσαν ἀπὸ Ἀνατολῆς μέχρι Δύσεως, ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς ἄρχοντας καὶ ὁ ρήγας ὅλους τοὺς πτωχοὺς, καλογήρους δὲν καλοῦν γιατί εἶναι ρασσοφόροι. Ἀλλ' ἓνας πτωχὸς καλόγηρος ἐπῆγεν ἀπρόσκλητος. Μετὰ πάλιν διακόπτει ὁ ποι-

ητὴς τὴν διήγησιν καὶ ἐπικαλεῖται τὴν ἀντίληψιν τῶν ἐγχορίων Ἀγίων ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Κατόπιν ἐξακολουθεῖ τὴν διήγησιν. Ἦλθον οἱ κληθέντες μετὰ δώρων μετὰ τὴν τέλει τοῦ μυστηρίου παρετέθη γαμήλειον δεῖπνον καὶ οἱ μὲν πλούσιοι ἐκάθησαν παρὰ τὴν κεφαλὴν τῆς τραπέζης, οἱ δὲ πτωχοὶ παρὰ τοὺς πόδας μετὰ τῶν ὀπείων καὶ ὁ καλόγηρος. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ δεῖπνου οἱ καθήμενοι ἤρχισαν νὰ χαρίζουν κατὰ σειράν, ὅποτε ἦλθε καὶ ἡ σειρά τοῦ καλογήρου, ὅστις κατ' ἄρχὰς δυστροπεῖ διὰ τὴν πενίαν του, ἀλλὰ τέλος χαρίζει ἐννέα πύργους λουβάριν (Κρητ. λογάρι = χρυσοῦ ἀπεύθου) 15 πύργους ξυλαῶν καὶ 8 μαργαριτάριν. Διὰ τὰ χαρίσματα οἱ πλούσιοι ὠργίσθησαν, ἐπεὶ τὰ ἐθεώρησαν ψευδῆ καὶ ἔρριψαν τὸν καλόγηρον εἰς τὴν φυλακὴν. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐξαχθεὶς τῆς φυλακῆς ὁ καλόγηρος χαρίζει τὰ αὐτὰ καὶ πλεονα, ἓνα καλὸν ζευγάρι μὲ χρυσὴν βέργαν καὶ χρυσὸν ζευγαλιτὴν μὲ χρυσὸν ζυγὸν καὶ ζεύλαις ἀσημέναις καὶ τὰ ζευλοράγματα χρυσὰ μαλαματένια, παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν σταῖλον φορεβᾶδων, μελισσοκομεῖον κ. τ. λ. Τότε οἱ ἄρχοντες ἔγρονάτισαν καὶ εἶπον ὅτι σὺ δὲν εἶσαι καλόγηρος, ἀλλ' ὁ ἀφέντης Χριστός.

Τοῦ δὲ δευτέρου ἡ ἑξῆς ὁμοία τῇ τοῦ Κυπριακοῦ ἄσματος. Ὁ ρήγας στήν Ἀνατολὴ καὶ ὁ βασιλεὺς στή Δύσι, συμπεθερῶ ἐκάμανε, βλογοῦνε τὰ παιδιὰ τους, κάμνουνι προσκλήσεις ἀπὸ Ἀνατολῆς μέχρι Δύσεως, προσκαλοῦσι πτωχοὺς καὶ ἄρχοντας, τοὺς καλογέρους δὲν καλοῦν γιατί εἶναι ρασσοφόροι. Μὰ ἓνας μικρὸς καλόγηρος ἐπῆγε μοναχὸς του. Ἀρχίζουν νὰ χαρίζουν καὶ ὁ καλόγηρος χαρίζει ἐννέα πύργους λογάρι (Κυπρ. λουβάρι) 15 ζευγάρια, μὲ πρωτομέρια ζευτικά καὶ ἀλέτρια ἀσημένια, ζυγοὶ καὶ ὄχειραι, γυννὰ ὅλα μαλαματένια.

Ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν δύο ἄσμάτων φαίνεται ἡ ὁμοιότης, ἣτις δὲν εἶναι τυχαία. Ὅκτὼ στίχοι ἐκ τῶν 22 τοῦ Κρητικοῦ ἄσματος εἶναι οἱ αὐτοὶ πρὸς τοὺς τοῦ Κυπριακοῦ. Οἱ στίχ. 1, 2, 3, 6, 7, 19, 21, 22 πρὸς τοὺς στίχ. 4, 5, 8,

11, 12, 55, 67, 68. Τὸ ἄσμα λοιπὸν εἶναι Κρητικὸν ἢ Κύπριον; Μᾶλλον Κυπριακὸν φαίνεται χωρὶς νὰ ἀποκλείηται καὶ ἡ ἰδέα τῆς Κρητικῆς κατὰγωγῆς ἐντελῶς. Διότι τὸ Κυπριακὸν εἶναι τελειότερον τοῦ Κρητικοῦ, μεγίστη δὲ ἡ ἁρμονία τῶν στίχων πρὸς ἀλλήλους ἐν τῇ ἀποτελέσει τοῦ συνόλου. Ἐν τῷ Κρητικῷ ὑπάρχει χάσμα. Διότι ἀποτόμως μετὰ τὴν πρόσκλησιν ἀρχίζουν νὰ χαρίζουν τὰ χαρίσματα, δὲν ἀναφέρεται δὲ οὔτε ἡ τέλεις τοῦ μυστηρίου οὔτε περὶ δείχνουν ἐξ οὗ νὰ δοθῇ καὶ ἡ ἀπορροή τῶν χαρισμάτων. Πιθανὸν λοιπὸν νὰ μετηνέχθῃ τὸ ἄσμα ἐκ Κύπρου εἰς Κρήτην ἐξ οὗ ἡ πρὸς τοὺς ἐγγχωρίους τῆς Κύπρου Ἀγίους ἐπίκλησις ἀπεκόπη ὡς ἀκατάληπτος, συγχρόνως δὲ καὶ τὰ τῆς τελέσεως τοῦ μυστηρίου ἀπεκόπησαν. Οἱ 9 ὅμως πύργοι χροσσοῦ καὶ τὰ λοιπὰ χαρίσματα ἐπὶ τὸ κρητικώτερον μεταβλήθησαν διειρηθῆσαν. Σὺν τῷ χρόνῳ μετεβλήθη καὶ ἡ γλῶσσα τοῦ ἄσματος.

Ἡ Κρητικὴ καταγωγή δὲν ἀποκλείεται ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ κ. Βλαστός δὲν εἶρεν ὅλο τὸ ἄσμα καὶ ὅτι ἐκ Κρήτης μετενεχθὲν ὑπὸ Κυπρίου ποιητοῦ ἐπὶ τὸ κυπριακώτερον μετεμορφώθη διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς γλώσσης καὶ διὰ προσθήκης (ἐπίκλησις) πρὸς τοὺς ἐγγχωρίους τῆς Κύπρου Ἀγίους).

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἀποδείκνυται ἡ πνευματικὴ ἐπικοινωνία τῶν δύο μεγαλονήσων. Καὶ σήμερον ἀκόμη ἡ ἀνάγνωσις τοῦ «Ἐρωτοκρίτου» ἀποτελεῖ ἐν τῶν εἰδωροτέρων ἀναγνωσμάτων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Καὶ αὐτὸ τὸ μέλος καθ' ὃ ἄδεται ὁ Ἐρωτοκρίτος ἐν Κύπρῳ εἶναι ὅμοιον πρὸς τὸ ἐν Κρήτῃ.

Ἐν Νεαπόλει τῇ 6 Μαΐου 1908

I. ΣΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ
Καθηγητῆς.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΣΧΟΛΕΙΩ, ΤΥΦΛΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλος)

Ἡ διδασκάλισσα ἔλαβε τὰς χεῖρας τῆς μικρᾶς καὶ ὀδηγοῦσα δάκτυλον πρὸς δάκτυλον τῆς μικρᾶς ξανθῆς καὶ ὥραιας μαθητρίας ἔδειξεν εἰς αὐτὴν πῶς ἔπρεπε νὰ δέσῃ τὴν κορδέλλαν καὶ κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην τὸ πρόσωπον τῆς τυφλῆς εἶχε λάβει ὅψιν ἀνεκφράστου ἀγαθότητος καὶ γλυκύτητος, ἐνῶ ἡ μικρὰ εἶχεν ἐντείνει ὅλην τὴν προσοχὴν τῆς. Εἰκὼν ἀληθῶς σπαράττουσα τὴν καρδίαν.

Παρὰ τὰ μικρὰ ταῦτα κοράσια ἴστατο ὀκταετὴς πανουργότατος παῖς, ὅστις κατὰ τὰ φαινόμενα ἦτο ἡ μάστιξ τῆς ὅλης «παρέας». Ἐσυρε τὰ μαλλιά τοῦ γειτονικοῦ κορασίου, ἠνώχλει μὲ τὴν ὄψιν του τοὺς ἄλλους, ἐγέλα, ἐκίχλιζε καὶ ἐφάνετο ὡς ἐὰν ἀκριβῶς ἐγνώριζε πότε ἔστρεφε τὰ νῶτα ἡ διδασκάλισσα. Ἀλλὰ αἰφνης τῶρα ἐπεπλήχθη ἀρκετά, διότι εἶχε τιμηθῇ ἄλλον μικρὸν παῖδα πλησίον αὐτοῦ καὶ διὰ τὸσον ἰσχυρῶς ὥστε ὁ μικρὸς νὰ ἐκφωνήσῃ ἐν ἰσχυρὸν ὦχ.

— Καὶ δὲν εἶναι τὰ μικρὰ κατὰ βάθος πολὺ δυστυχῇ; ἠρώτησα.

— Ὅχι, ἐν ὅσῳ εἶναι παιδιὰ δὲν αἰσθάνονται καὶ πολὺ βαθέως ὅ,τι τῶν λείπει. Ἀλλὰ προϊούσης τῆς ἡλικίας των καὶ τοῦ νοῦ αὐτῶν ὀριμωτέρου γινομένου αἰσθάνονται πῶς πανταχοῦ παραγκωνίζονται ὑπὸ τῶν βλεπόντων καὶ πόσον ὀπίσω ἴστανται ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ βίου, καὶ τότε οἱ

νοημονέστεροι ἐξ αὐτῶν καταλαμβάνονται ὑπὸ βαθυτάτης ἀθυμίας. καὶ αὐτὸ τοῦτο ὑπὸ ἀπελπισμοῦ, ὅστις ἐπὶ πολλὰ δύναται νὰ διαρκέσῃ, εἶτα δὲ δυνατόν παρὰ τοῖς ἰσχυροτέροις νὰ ἐπέλθῃ ἡσυχία τις, ἥτις εὐρίσκει τροφήν μόνον ἐν τῇ ἐργασίᾳ καὶ τῇ προσευχῇ. Οὕτως ἐξεφράζετο ἡ καρτερικὴ νεαρὰ τυφλή, ἥτις ἦτο διδασκάλισσα τυφλῶν, καὶ ἡ ὄψις τῆς προσελάμβανε ἀπεριγράφτου καλοκάγαθίας ἐκφραζομένη. Ἀποχαιρέτας αὐτὴν καὶ ἐγκαρδίως εὐχαριστήσας ἀπῆλθον. Ὀλίγα λεπτά βραδύτερον εὐρισκόμην ἐν ἄλλῳ δωματίῳ τοῦ σχολείου. Ἐδῶ τὰ παιδιὰ ἦσαν μεγαλύτερα καὶ ἡ διδασκάλισσα δὲν ἦτο τυφλή. Εἶχον διδασκαλίαν Γεωγραφίας. Τὰ παιδιὰ ἐκάθητο ἐπὶ συνήθων σχολικῶν θρανίων, καὶ ἕκαστον εἶχε πρὸ αὐτοῦ φύλλον γεωγραφικοῦ χάρτου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ἐκτύπως ἀποτυπωμένον τὸ σχῆμα τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Ἐν τινι γωνίᾳ τοῦ δωματίου εὐρίσκετο μεγάλη γλῆνη σφαῖρα ἐκτυπος.

Ἡ ξηρὰ ἐν αὐτῇ εἶχεν ἀποτυπωθῇ μὲ χρῶμα ἐκτυφλωτικῶς λευκόν, ἡ δὲ θάλασσα μὲ βαθὺ μέλαν. Τοῦτο βέβαιον ἵνα ἐκεῖνα τὰ παιδιὰ, τὰ ὁποῖα ἡδύνατο νὰ σχηματίσωσι ἀμυδρὰν τινα ἀντίληψιν ἰσχυροῦ φωτός, λάβωσι σχετικὴν τινα ἰδέαν τοῦ πράγματος. Ὅλα τὰ παιδιὰ εἶχον τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν χαρτῶν μὲ ἐκτεταμένα τὰ δάκτυλα καὶ ἠκροῶντο μὲ ἀνυψωμένην τὴν κεφαλὴν τῆς διδασκαλίσσης.

— Παρατηρήσατε λοιπὸν τώρα, ἐξηκολούθησεν ἡ διδασκάλισσα τὰς ἀνατολικὰς ἀκτὰς τῆς Β. Ἀμερικῆς.

Οὐδεμία κεφαλὴ κατεβιάσθη, ἀλλ' αἱ χεῖρες ὅλων ὥλισθαινον μὲ ἐλαφρότατον θόρυβον ψάφουσαι τοὺς γύρους τοῦ χάρτου.

— Τί παρατηρεῖς, Ἰωάννη; ἠρώτησεν ἡ διδασκάλισσα ἄλλον μαθητὴν.

Νεαρὸς παῖς ἠγέρθη ἐκ τῆς θέσεώς του.

— Αἱ ἀνατολικαὶ ἀκτὰς τῆς Β. Ἀμερικῆς, ἀπήντησεν, εἶναι πολυσχιδεῖς καὶ ἀντελήφθη ὅτι ὑπάρχουν καὶ πολλὰ νῆσοι.

— Καὶ τί εἶναι ἐκεῖνο πρὸς νότον;

Ἡ χεὶρ τοῦ παιδίου εὐρίσκετο ἐπὶ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ καὶ εἶτα ἔψαυσε τὰς ἀκτὰς τῆς Φλωρίδας.

— Εἶναι νῆσος, ἀπεκρίθη, ἂ! ὄχι, εἶναι χερσόνησος, δεσποινίς.

— Πολὺ καλὰ, παιδί μου, εἶπεν ἡ διδασκάλισσα ἐπαινοῦσα τὸν μικρὸν, ὅστις ἐν τῷ μεταξύ ἐκάθησε.

Ἐκάθητο πλησίον ἐνὸς μεγάλου παραθύρου, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀνοιχθῇ κατὰ τὸ ἥμισυ. Μεγάλῃ δέσμῃ ἡλιακοῦ φωτός ἐπιπτε πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ λευκοτάτου γεωγραφικοῦ χάρτου, ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς τοῦ ὁποίου ἀντανεκλάτο ἔπειτα ἰσχυρότατα, ἡ ἀντανάκλασις δὲ αὐτὴ προσέπιπτεν εἰς τὸ ἥρεμον πρόσωπον τοῦ ἀτυχοῦς παιδίου, εἰς ὃ προσέδιδεν ἀφάτως συμπληρητικὴν ὄψιν.

Μετὰ ταῦτα ἐξηκολούθησεν ἡ διδασκάλισσα ὁμιλοῦσα περὶ τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ὁρέων τῆς Ἀμερικῆς καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν μικρῶν ἔψαυον ἐπιμελῶς τὸν χάρτην. Ὅλα τὰ παιδιὰ ἐρωτώμενα ἔδιδον ὁρθὰς ἀπαντήσεις. Ὁ ἥλιος εἰσέρχετο πάντοτε ἀφθονώτερος εἰς τὸ δωματίον, πληρῶν αὐτὸ ἐκθαμβωτικοῦ φωτός. Οὐδὲν ὑπῆρχε δι' αὐτὸν κώλυμα, διότι τὰ παράθυρα δὲν εἶχον διόλου παραπετάσματα, ἡ δὲ θερμότης του ἦτο ἀκόμη εὐχάριστος. Ἡ διδασκάλισσα ἠρμήνευεν εἰς αὐτὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὁρέων καὶ ὠμίλει περὶ τῶν ὑπὸ χιόνων κεκαλυμμένων κορυφῶν τῶν Ἀνδεων. Τί νὰ ἐφантаζόντο ὡς ὥραιότητα τῶν ὁρέων τὰ παιδιὰ ταῦτα, τῶν ὁποίων οἱ δάκτυλοι ἔψαυον ἤδη τὰς κορυφὰς τῶν Ἀνδεων ἐπὶ τοῦ χάρτου! Ἐπλησίασα κατὰ τὴν εἰς τὸ πα-

οάθυρον καὶ παρετήρησα πρὸς μίαν αὐλὴν τοῦ σχολείου. Ὑπο μικροὶ τυφλοὶ παῖδες ἔπαιζον, κυνηγοῦντες ἀλλήλους περὶ τι δένδρον καὶ δύο κόσσυφοι ἐπ' αὐτοῦ ἐκελάδουν. Ὁρολόγιόν τι ἐσήμανε τὴν δωδεκάτην ὥραν καὶ ἔπειτα ἀντήχησε κώδων τις. Τὸ μάθημα ἐτελείωσε καὶ τὰ μικρὰ παιδιά ἡτοιμάζοντο πρὸς ἀναχώρησιν.

—Ὅλα τὰ παιδιά, μοὶ εἶπεν ἡ διδασκάλισσα, μένουν εἰς τὰς οἰκογενείας των ἢ εἰς συγγενεῖς των, καὶ μόνον διὰ τὰ μαθήματα ἔρχονται εἰς τὸ σχολεῖον, ὀδηγούμενα ἀπὸ ἄλλα ὀρφανὰ παιδιά. Αὕτη ἡ τάξις ἦτο ἡ ἀνωτάτη καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους τὰ παιδιά ταῦτα θὰ ἀπολυθῶσι. Δύνανται ὅμως ὅσα θέλουν ἀργότερον νὰ καταταχθῶσιν εἰς τι τῶν ἐργοστασίων τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τούτου, ὅπως π. χ. εἰς τὸ καλαθοποιεῖον, ψυκτροποιεῖον, καθεκτοποιεῖον κτλ. Καὶ τὸ κάμνουν τῶνόν τοῦτο βραδύτερον, διότι σχεδὸν ὅλα εἶνα' τέκνα πτωχῶν γονέων καὶ ζητοῦν νὰ εὑρουν οἰανδήποτε ἐργασίαν διὰ νὰ κερδίζουν κατὶ. Διὰ τοῦτο δὲ ἤδη φοιτῶντι εἰς τὸ σχολεῖον ἀσχολοῦνται ὀλίγον καὶ μετὰ τοιαύτας ἐργασίας.

Σιγὰ-σιγὰ διευθυνήθη διὰ τῶν αὐλῶν ὀπίσω πρὸς τὸ διευθυντήριον διὰ νὰ ἀποχαιρετίσω τὸν Διευθυντήν. Ἐκεῖσε μεταβαίνων συνήντησα πλῆθος μικρῶν ὀρφανῶν, τὰ ὅποια εἶχον ἔλθει διὰ νὰ ἐκτελέσωσι τὰ ὀδηγητικά των καθήκοντα, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐνήλικας τυφλοὺς ἐξερχομένους ἐκ τῶν ἐργοστασίων. Ὁ Διευθυντὴς φιλοφρόνως με ὠδήγησε καὶ εἰς τὸ τυπογραφεῖον ἔνθα ἐκτυποῦνται τὰ διὰ τοὺς τυφλοὺς προωρισμένα βιβλία. Παραπλευρῶς ἔκειτο καὶ τὸ ἐργαστήριον τῆς Φυσικῆς, ἐν τῷ ὁποίῳ πρὸ ὀλίγου εἶχε τελειώσει διδασκαλίαν τῆς Φυσικῆς. Τὸν ἠὲ χαρίστησα θερμῶς καὶ ἀνεχώρησα. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, δὲν ἔκλαυσα μὲν πικρῶς ὡς ὁ Ἀπόστολος, ἀλλ' ἠὲ χαριστήθη διότι ἠδρискόμην πάλιν μεταξὺ βλεπόντων.

Ἐκ Βερολίνου

B. Γ.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΧΑΝΙΩΝ ΕΙΣ ΛΟΝΔΙΝΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

XII

Καπιτώλιον. — Ἀγορά. — Πύλαι.

Ἀπὸ τῆς 7ης εὐρισκόμεθα εἰς τὰς ὁδοὺς. Σήμερον (16 Ἰουλίου) καὶ τὰς ἐπομένους ἡμέρας λαμβάνομεν ἄμαξαν, ἄνευ ταξιμέτρου, πρὸς 3 δραχμὰς καθ' ὥραν, διότι παρετηρήσαμεν ὅτι συμφέρει καλύτερον. Παρεμπιπτόντως δὲ λέγομεν ἐνταῦθα ὅτι ἐν Μιλάνῳ καὶ Παρισίοις ἄμαξαι ἢ αὐτοκίνητα ἄνευ ταξιμέτρου δὲν ὑπάρχουσι.

Μεταβαίνομεν εἰς τὸ Καπιτώλιον διὰ τῆς ὁδοῦ Ara Coeli. Εὐρισκόμεθα πρὸ μεγαλοπρεποῦς μαρμαρίνης κλίμακος, ἀριστερᾷ τῆς ὁποίας εὐρίσκεται καὶ ἄλλη. Σκοποῦντες νὰ ἀνέλθωμεν παραγγέλλομεν εἰς τὸν ἄμαξάν μας νὰ ἀναμένῃ εἰς τὴν ὀπισθίαν ὁδόν.

Ἐκατέρωθεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς κλίμακος, γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα La Cordonnata, εὐρίσκονται δύο λέοντες ἐξ αἰγυπτιακοῦ πορφυρίτου, εἰς δὲ τὸ ὕψος αὐτῆς τὰ κολοσσαῖα ἀγάλματα τῶν Διοσκούρων (Κάστορος καὶ Πολυδεύκου). Εἵμεθα ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ ἀρχαίου Καπιτωλίου, παρὰ τὴν ταρπηῖαν πέτραν, ὅπῃθεν ἐκρήμνιζον τοὺς προδότας. Ἐνταῦθα

ὠδηγοῦντο ἐν θριάμβῳ οἱ βασιλεῖς τῆς Ρώμης καὶ ἦγοντο οἱ αἰχμάλωτοι καὶ ἐκομίζοντο τὰ λάφυρα. Ἐνταῦθα εἶχεν ὁ Ζεὺς μεγαλοπρεπῆ ναὸν καὶ ἡ Ρώμη τὴν Σύγκλητόν της. Μάτην ἀναζητοῦμεν ὅλα ταῦτα. Ὁ χρόνος παρήλαε, τὰ πράγματα μετεβλήθησαν. Τὰ οἰκοδομήματα, ἅτινα σήμερον πληροῦσι τὴν ἑκτασιν, κατεσκευάσθησαν εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἢ δὲ πλατεῖα, τὸ ἀρχαῖον intermontium, τὸ μέρος ἔνθα ὁ Βροῦτος ἠγόρευσε πρὸς τὸν λαὸν μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καίσαρος, πλαισιοῦται ὑπὸ νεωτέρων οἰκοδομημάτων. Εἰς τὸ βάθος κεῖται τὸ Μέγαρον τῆς Γερουσίας, ἐν ᾗ θέσει ἔκειτο τὸ ἀρχαῖον Tabularium, με δύο ὠραιστάτας κλίμακας, μεταξὺ τῶν ὁποίων κρήνη κοσμουμένη ὑπὸ τῶν ἀγαλμάτων τῶν ποταμίων θεῶν Τιβέρεως καὶ Νεῖλου. Ἐπὶ τοῦ πύργου τοῦ ὑπάρχει ὁ μέγας κώδων, ὅστις κρούεται μόνον κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Πάπα ἢ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῶν . . . Ἀπόκρεων! Πρὸ τοῦ μεγάρου τούτου καὶ εἰς τὸ κέντρον τῆς πλατείας εὐρίσκεται ὁ περιώνυμος ἐξ ὀρειχάλκου ἑφιππος ἀνδριᾶς τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου, ὁ μόνος ἀρχαῖος ἀνέπαφος τοῦ εἶδους τοῦ ἐν τῇ κόσμῳ, ἄλλοτε εὐρισκόμενος ἐν τῇ Ἀγορᾷ ἐπὶ χύσας, διασωθεὶς δὲ διότι ἐπὶ μακρὸν ἐθεωρεῖτο ὡς ἀνδριᾶς Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου.

Δεξιᾷ εἶναι τὸ Μέγαρον τοῦ Ὁδείου, ἐν ᾗ ὑπάρχουσιν ἀρχαιοφύλακες ἀνακαλυφθεῖσαι τὸ πλεῖστον κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, μεταξὺ τῶν ὁποίων μᾶς ἐλκύει τὴν προσοχὴν ὁ ὀρειχάλκινος λύκος τοῦ Καπιτωλίου. Ἀριστερᾷ δὲ τὸ μουσεῖον τοῦ Καπιτωλίου, ὅπερ ἀνοίγει καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 10 - 15 ὥρ. πλὴν τῆς Κυριακῆς, ὅτε ἀνοίγει τὴν 10ην καὶ κλείει τὴν 13ην (1 μ. μ.). Εἰσερχόμεθα καταβάλλοντες 50 λεπτὰ δικαίωμα εἰσόδου, πρᾶγμα τὸ ὅποιον μόνον εἰς τὰ μουσεῖα τῆς Ἰταλίας γίνεται, ἐξαιρέσει τῶν Κυριακῶν, ὅτε εἰσέρχεται τις δωρεάν. Ἐκ τῶν ἀρχαίων ἀγαλμάτων ἀναφέρονται τὰ περιφημότερα: τὸν θνήσκοντα θηριοπαλαιστὴν, τὴν Ἀφροδίτην τοῦ Καπιτωλίου, τὴν Χλόην(;) τοῦ Πραξιτέλους καὶ τὸν Ἀντίοχον. Ἰδιαιτέρην δ' ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ εἰς τὸν ἐπισκέπτην ἡ πλουσιωτάτη συλλογὴ προτομῶν καὶ ἀγαλμάτων Ρωμαίων αὐτοκρατόρων, πολιτικῶν ἀνδρῶν, φιλοσόφων κλπ. ἡ περιεχομένη ἐν τῇ μουσείῳ τούτῳ, ὁμοίαν τῆς ὁποίας οὐδὲν ἄλλο μουσεῖον ἐν τῇ κόσμῳ κέκτηται.

Κατερχόμεθα εἰς τὸ ὀπισθίον μέρος τοῦ Καπιτωλίου καὶ εὐρίσκομεν ἀναμένουσαν τὴν ἄμαξάν μας, δι' ἧς φθάνομεν εἰς τὴν Ἀγοράν, κειμένην μεταξὺ τῶν λόφων Καπιτωλίου καὶ Παλατίου.

Ἡ ἀγορὰ αὕτη (Forum Romanum) εἶναι ἐκ τῶν πλουσιωτέρων εἰς ἀρχαῖα λείψανα τόπων, τῶν μαρτυρούντων περὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Ρώμης. Κεῖται ἐν ᾗ θέσει κατὰ τὴν παράδοσιν οἱ Ρωμαῖοι ἤρπασαν ἐν τινι πανηγύρει τὰς συζύγους καὶ θυγατέρας τῶν Σαθίνων, σὺν τῷ χρόνῳ δὲ κατέστη τὸ κέντρον τῶν λαμπροτέρων οἰκοδομημάτων τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν θρησκείαν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ λαοῦ. Πληρώνομεν δικαίωμα εἰσόδου δραχ. 1 καὶ εἰσερχόμεθα. Ἐπὶ ἐκτάσεως μήκους 150 περίπου μέτρων ἠγέρθησαν ναοί, στοαί, ἀψίδες κλπ. κλπ. Ἡ δι' αὐτῆς δὲ ἄγουσα Ἱερὰ ὁδός, δι' ἧς διήρχοντο οἱ ἐπανακάμπτοντες ἐκ τῆς νίκης στρατιῶται πλαισιοῦται ὑπὸ ἐρείπιων τῶν θαυμασιωτέρων οἰκοδομημάτων τῆς Ρώμης.

Ἐκ τούτων ἀναφέρονται τὰς τρεῖς ὠραιστάτας στήλας τοῦ Ναοῦ τοῦ Βεσπασιανοῦ, τὸν Ναὸν τοῦ Κρόνου, τοῦ ὁποίου 8 γρανιτικαὶ ὑπερύψηλοι στήλαι διατηροῦνται, τὸν Ναὸν τῶν Διοσκούρων, τὴν θριαμβευτικὴν πύλιν τοῦ Σεπτ. Σεβήρου, ἔγερθεῖσαν τῷ 203 μ. Χ. ὑπὸ τῆς Γερουσίας εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ νικῶν αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν του.

ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΑΣΤΗΡ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐν Κρήτῃ δραχ. χρ. . . 5 || Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. . . 7

προπληρωτέα

Τὸ «Ἐκπαιδευτικὸν Δελτίον» συναποσιέλλεται

ΔΩΡΕΑΝ

Περαιτέρω δὲ κείμενα εὐρίσκουμεν τὰ ἐρείπια τῆς περιφύμου στοᾶς τοῦ Κωνσταντίνου, τὸν Ναὸν τοῦ Ἀντωνίνου καὶ τῆς Φαυστίνης καὶ τὰς θριαμβευτικὰς πύλας τοῦ Τίτου καὶ τοῦ Κωνσταντίνου. Ἡ πρώτη τούτων ἡγέρθη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ τῇ 70 μ. Χ. ὑπὸ τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ εἰς ἀνάμνησιν τῆς κατὰ τὸν Ἑβραίων νίκης τοῦ Τίτου καὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλὴμ. Εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς φέρει δύο ἀναγλύφους παραστάσεις ἐξόχους. Ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἀπεικονίζεται ὁ Τίτος ἐπὶ τετρατρόχου ἄρματος ὁδηγουμένου ὑπὸ τῆς θεᾶς Ρώμης, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ ἡ θριαμβευτικὴ εἰσόδος τῶν Ρωμαίων μετὰ τῶν Ἰουδαίων αἰχμαλώτων, τῆς ἐπταφύτου λυχνίας καὶ ἄλλων σκευῶν τοῦ περιφύμου ναοῦ τῆς Ἱερουσαλὴμ.

Ἡ δὲ δευτέρα καὶ ἀρτιωτέρα ἡγέρθη τῇ 311 μ. Χ. πρὸς τιμὴν τοῦ Κωνσταντίνου ἐπὶ τῇ κατὰ τοῦ Μαξεντίου περιφανείᾳ νίκῃ του. Ἐχει τρία τόξα, ἐξ ὧν τὸ μέσον εὐρύτερον καὶ ὑψηλότερον. Ἐπὶ τῶν προσόψεων αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἀνὰ 4 στήλαι-κορινθιακοῦ ρυθμοῦ καὶ ὑπὲρ ταύτας παραστάδες, ἀγάλματα αἰχμαλώτων Δακῶν. Τὰ μετὰ αὐτῶν διαστήματα κοσμοῦσιν ἀνάγλυφοι παραστάσεις ἀναφερόμενοι εἰς τὸν βίον τοῦ Τραϊανοῦ, ἀπὸ τῆς πύλης τοῦ ὁποῦ ἀφηρέθησαν καὶ προσετέθησαν ἐνταῦθα.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ὠραιότατος εἶναι καὶ ὁ κυκλοτερὲς ναὸς τῆς θεᾶς Ἑστίας, τοῦ ὁποῦ 19 στήλαι ἐκ λευκοῦ μαρμάρου ὑπεβάσταζον τὴν ὀρειχαλκίνην στέγην του, ἥτις νῦν ἀντικατεστάθη ὑπὸ ξυλίνης. Ὅπισθεν τοῦ ναοῦ σφίζεται ἐπὶ τὸ βάθρον τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς ἐγερεθὲν ὑπὸ τῆς Γερουσίας καὶ τοῦ λαοῦ, ὡς ἡ ἐπιγραφή του μαρτυρεῖ.

Μεταβαίνουμεν εἰς τὴν Ἀγορὰν τοῦ Τροϊανοῦ (Forum Trajani). Ἦτο ἐν ἐκ τῶν ἐξοχωτέρων οἰκοδομημάτων τοῦ εἵδους του, ἐγερεθὲν ἐπὶ σχεδίου τοῦ διασήμου ἀρχιτέκτονος Ἀπολλοδώρου τῇ 107—144 μ. Χ. Περιεβάλλετο δὲ ὑπὸ στοῶν πλουσιωτάτων εἰς ἀγάλματα μαρμάρινα καὶ ὀρειχάλκινα ἐξαφανισθέντα ἔκτοτε. Καλῶς διατηρουμένη ὑφύεται ἐνταῦθα ἡ στήλη τοῦ Τραϊανοῦ, ἐγερεθεῖσα τῇ 118 ὑπὸ τῆς Γερουσίας καὶ τοῦ λαοῦ εἰς ἀνάμνησιν τῶν κατὰ τὸν Δακῶν θριάμβων αὐτοῦ. Ἡ βάσις τῆς ἔχει ὕψος 5 μ. καὶ συνίσταται ἐξ 8 τεραστίων ὀγκολίθων. Ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς τῆς ἐπιφανείας φέρει κατὰ ἐλικοειδῆ ζώνην ἀναγλύφους παραστάσεις ἀναφερομένας εἰς τοὺς κατὰ τὸν Δακῶν πολέμους τοῦ Τραϊανοῦ, ἐν δὲ τῇ ἐσωτερικῇ τῆς ὑπάρχει ἐλικοειδὴς κλίμαξ ἐξ 184 ἀναβαθμίδων. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς δὲ τῆς στήλης ταύτης, ἐνθα ὑφύετο ἄλλοτε ὁ ἀνδριὰς τοῦ Τραϊανοῦ, εὔρηται σήμερον ὁ ὀρειχάλκινος ἀνδριὰς τοῦ Ἀγίου Πέτρου.

("Ἐπεται συνέχεια)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ—ΤΖΑΜΙΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Τὸ ἀπομεμαρυσμένον καὶ διὰ πᾶσαν βοήθειαν ἀξέον τοῦ χωρίου, πρὸς δὲ ἡ τόλμη καὶ δραστηριότης τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Παπα Νικολάου Γενεράλι ἐπήνεγκον ταχείαν τὴν παράδοσιν αὐτῶν εἰς τοῦτον ἐπὶ τῇ ὁρῇ, νὰ παραδώσῃ μὲν τὰ ὅπλα καὶ πάσας τὰς ἀποσκευάς, νὰ ἀποσταλῇ δὲ ἀσφαλῶς εἰς τὸν πλησιέστερον τουρκικὸν Πύργον. Μετὰ τριῶν ἡμερῶν λοιπὸν πολιτοκίαν, νύκτωρ, ὑπὸ συνοδείαν ἑνδεκα εὐσταλῶν Γερακαριανῶν, ὀπλισθέντων ἐξ αὐτῶν τῶν παρὰ τῶν παραδοθέντων ληψθέντων ὁπλῶν, 30 μαρτινιῶν μεθ' ἑκατὸν πενήνκοντα φυσιγγίων, ἕκαστον ἀνεκτιμήτων κατὰ τὴν φοδερὰν ἐκείνην τῶν ὁπλῶν ἑλλειψιν, ὁδηγοῦνται εἰς τὸν ἐν Ποταμοῖς κοινόν, ἐν δὲ τῇ καλουμένῃ ἐπὶ Τζαμίῳ Ἀγίῳ Στεφάνῳ στεφάνῳ τῆς νίκης ἀχειροπλόκῳ στέφονται τὰ τῶν χριστιανῶν ὅπλα. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ πρὸ μικροῦ τουρκικοῦ στρατῶν μετεβλήθη ὑπὸ πρόσφυγος Κατωμερίτου εἰς οἰνοπωλεῖον χρησιμεῖον ἐν ταύτῃ καὶ ὡς ἐντευκτήριον τῶν πρὸς δρᾶσιν πολέμου ὁργάνων διὰ πᾶσαν κατὰ τῶν Τούρκων ἐπιχείρησιν. Οἱ μῆνες παρήρχοντο καὶ ἡ ἐπανάστασις ἠυδακίμει· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Γεωργίουδάκι Νικόλαος μετὰ τοῦ γέροντος ἤδη πρωθιερέως Γεωργίου Γενεράλι εὐθετον τὸν καιρὸν εὐρίσκουσι καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ναοῦ ἀποφασίζουσι. Ὀλίγη ἀπόξεσις τοῦ ἀσθεστοχρίσματος εἰς φῶς τὰς ἀγιογραφίας ἔφερε, αἰτινες τὸν ἐνθουσιασμόν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Χριστιανῶν ἐξηγείραν καὶ μετὰ μαγικὴν ταχύτητα τὸ ρυπαρὸν οἰνοπωλεῖον σκηνώμα τῶν Ἀγίων ἀνέδειξαν. Τὸ δι' ἀγγραφείας πρόσθετον κτίριον ἐσαρώθη, θεωρηθὲν μεμισασμένον καὶ βέβηλον ἐν τῇ ἐξωφρενικῇ ἐκείνῃ ἐνθουσιασμῇ, καὶ τὸ ἀρχικὸν τοῦ Ἀγίου Στεφάνου καὶ ὁδὸν ἐλευθερον πλέον δεικνύει τὰς ἐκ τῆς δουλείας σὺλᾶς του, πρὸ τῶν ὁποίων παντὸς εὐσεβοῦς προσκυνητοῦ κάμπτονται τὰ γόνατα, τιμῶντα ἐν ταύτῃ τὸν θρίαμβόν τοῦ Σταυροῦ καὶ τῶν ὁπλῶν.

ΣΤ'.

Ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων τῶν ἐλευθερωτῶν ἦτο ἡ ἀπόξεσις τοῦ ἀσθεστοχρίσματος ὅπως διὰ τοῦ ἐμφανοῦς τῶν ἀγιογραφιῶν δώσωσιν ἰσχὺν καὶ στήριγμα κρηπιδοῦντες τὸ τόλμημα αὐτῶν, ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ μέλλον προσμεριδίων ἠθέλεν ἐπιτρέψει τοῖς Ὀθωμανοῖς νὰ διεκδικήσωσι τὸ δίκαιον τῆς αὐθαριετοῦ ἀρπαγῆς τῶν. Ἐλπίζομεν ὅτι οὐδὲ ἡ πεπολιτισμένη Εὐρώπη διὰ τῆς νέας Ἐπιτροπείας, ἥτις ἀρτίως κατηρτίσθη, θὰ δικαιώσῃ μᾶλλον τοὺς τυραννικοὺς ἀρπαγὰς ἢ τοὺς εὐγενεῖς ἐλευθερωτὰς τοῦ Ἀγ. Στεφάνου. Ἀλλ' ἡ ἐργασία αὕτη μόλις ἀρξαμένη ἐγκατελείφθη ἅτε ἐπιφέρουσα τὴν φοβρὰν τῶν ὑπὸ τὸ χρίσμα εἰκότων· ἤλθον ὁμῶς εἰς φῶς σαφῶς τινες ὡς ἡ εἰκὼν τοῦ Ἀγίου Στεφάνου θυμωόντος, ἡ τοῦ Ἰακώβου κρατοῦντος ταινίαν ἐν ᾗ ἀναγινώσκονται «Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν οὐ τὸ κράτος ἀνεῖκαστον καὶ ἡ δόξα . . .» ἀρχαῖοις γράμμασιν, αἱ Ὅσιοπαρθενομάρτυρες, παράστασις αἰς διανομῆς τῆς ἐλεημοσύνης κλ., περὶ τῆς τέχνης καὶ ἀρχαιότητος τῶν ὁποίων ἄλλοις ἀπόκειται εἰδικὸς πρὸς τοῦτο νὰ εἰπωσι. Τὴν ἑκτὴν Δεκεμβρίου 1907, ἡμέραν τοῦ Ἀγίου Νικολάου, γενομένης τῆς πρώτης λειτουργίας ἐν αὐτῷ περιεβλήθη πάλιν τὸν φωτεινὸν χιτῶνα ἐν τῇ ὀνόματι τῇ ἀρχικῇ τοῦ Ἀγ. Στεφάνου. Ἡ πανήγυρις ὁμῶς ἡ ἐπιβάλλουσα καὶ μέχρι δακρύων συγκινοῦσα ἐτελέσθη κατὰ τὸ Πάσχα τοῦ 1898,

όποτε 1000 βπλα δι' επανειλημμένων όμοδροντιών γηθο-
σύνως χαιρετίζοντα τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» συνεισφέροντες καὶ
τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ναοῦ, προάγγελον θεωρηθεῖσαν τῆς
ὕποφωσκούσης ἤδη καθολικῆς τῆς πατρίδος ἀναστάσεως.
Ἡ δομὴ τῆς πυρίτιδος ἀντικατέστησε πρὸς στιγμὴν τὴν
εὐωδίαν τοῦ λιβανωτοῦ οὐχ ἦντον τούτου βεβαίως εὐπρόσ-
δεκτον θυμίαμα τῷ Ὑψίστῳ οὐσα, δι' οὗ κατωρθώθη ἐν τῇ
θέσει, ἐν ᾗ ὁ ἱμάτης προσεκάλει τοὺς πιστοὺς εἰς προσευ-
χὴν διὰ τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἡ μισαλλοδοξία καὶ ὁ
φανατισμός, ἡ βαρβαρότης καὶ θηριωδία, ἡ χολὴ καὶ τὸ
αἷμα ἐν βδελυρᾷ συνερχόμενα συνουσία ἐγένων τὰς ἀγριω-
τέρας καὶ ἀπανθρωποτέρας ἀποφάσεις καὶ ἀπέστελλον τοὺς
Δρουβαίηδες καὶ Σικλάρηδες καὶ λοιπὴν χορείαν Ἑσπέρη-
δων ἐπὶ τὴν διάπραξιν τῶν ἀνοσιουργημάτων καὶ ἀνομιῶν,
ἐξ ὧν πολλὰ ἐστὶ ἡ παράδοσις διασφίζει, κατωρθώθη λέγω ἐν
τῇ θέσει ἐκείνῃ καὶ τὸ Χριστεπώνυμον ποίμνιον νὰ ἀκροᾷ-
ται ἀπὸ τῶν τρεμόντων ἐκ τοῦ γήρατος καὶ ἐκ τῆς συγκι-
νήσεως καὶ χαρᾶς συσπωμένων χειλέων τοῦ γέροντος Παπᾶ
Γεωργίου Γενεράλι τὸ «Ὁὐσὴς ὁρίας»

Ὁλίγοι μῆνες παρήλθον. Τὴν τελευταίαν Ἰουλίου τοῦ
αὐτοῦ ἔτους τρισχίλιοι χριστιανοὶ μετ' ἀνυποκρίτου εὐσε-
δειας καὶ εὐλαδίας, πλήρεις ἱεροῦ ζήλου καὶ ἐνθέου πυρός,
συναθροισθέντες ἐκ τῶν περιχώρων τὰ τοῦ ναοῦ ἐγκαίνια
ἐπισήμως πλέον πανηγυρίζουσι καὶ μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐπι-
σκόπου Λάμπης κ. Ἀγαθαγγέλου τὴν τοῦ Θεοῦ ἀκατάλη-
πτον οἰκονομίαν εὐλογοῦσιν ἐνσαρκουμένου τοῦ ἀνωτέρω
μνημονευθέντος λογίου «Κύριος ὁ Θεός, οὗ τὸ κράτος ἀνεί-
κιστον . . .», ὅπερ ἐν τῇ τοιχογραφίᾳ ἀναγινώσκεται.
Ἐναργῇ ταῦτα πάντα εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν ἔχομεν. Ἐν-
θυμούμενοι δὲ τὰ τῆς εὐσεδειας δάκρυα καὶ τὴν τῶν ἑορτα-
στων ἱερὰν ἀγαλλίαν καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες τὸ ταπει-
νὸν καὶ πτωχὸν προσκύνημα, ἐφ' οὗ ταῦτα, δὲν δυνάμεθα
ἢ νὰ ἀναμνησθῶμεν τὸ πρὸς τοὺς θεομάχους ὑπὸ τοῦ σο-
φοῦ Γαλάτου La Harpe ρηθέν, καὶ φωνῇ στεντορείᾳ πρὸς
τοὺς ἀποικομένους κατακτητὰς νὰ κράξωμεν. «Δὲν εἶναι
ναοὶ πλούσιοι, ἀλλ' εἶναι καθηγιασμένοι· τοὺς ἐγυμνώσατε
ἀπὸ ἀναθήματα, ἀλλ' εἶναι πλήρεις πιστῶν· τοὺς λαμπροὺς
τάπητας καὶ τὰ πολύτιμα σκεύη ἐξηφανίσατε, ἀλλ' ἡμεῖς
κλίνομεν εὐσεβὲς γόνυ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ κλαίομεν ἐπὶ τῶν
ἐρειπίων. Τὰ ἱερὰ ἄμφια ἐβεβηλώσατε, ἀλλ' ἡ λατρεία εἶναι
ἀμίαντος, τὸ δὲ αἶσθημα σφριγῶν καὶ ἐνθουσιῶδες».

Ἐν Γερακάρι τῇ 15 Μαρτίου 1908

MIX. EMM. ΓΕΝΕΡΑΛΙΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Η ΠΕΝΘΕΡΑ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

Εἰς προηγούμενον φυλλάδιον ὁ συνεργάτης τοῦ «Κρητ.
Ἀστέρος» κ. Σαουνάτσος ἐδημοσίευσεν ἐκτενῆ πραγματείαν
περὶ τῆς πενθερᾶς καὶ παρέθηκε τὰς γνώμας πλείστων λαῶν,
πολιτισμένων καὶ μὴ, περὶ αὐτῆς. Ἐξεπλάγην παρατηρή-
σας ὅτι οὐδὲν ἀνέφερε περὶ τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ. Καὶ ὅμως
οἱ Κῆρες ἔχουσιν ἐκφέρει γνώμην περὶ τῆς πενθερᾶς ὅπως
καὶ περὶ ὅλων τῶν βιωτικῶν ζητημάτων. Τοῦτο τὸ μαρ-
τυρεῖ τὸ πλῆθος τῶν βιωτικῶν καὶ τῶν γυναικῶν τοῦ Κρη-
τικοῦ λαοῦ. Ὁ τόσον ὀξείαν ἔχων τὴν ἀντίληψιν, ὁ τόσον
παρατηρητικὸς, δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ ἀντιληφθῇ καὶ
τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ νὰ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην του. Καὶ λέ-
γει τὸ Κρητικὸν λόγιον «δὺς τζεμπέρια σὲ μιὰ κασσέλα δὲν

χωροῦνε». Τὸ γυναικῶν τοῦτο ἀφορᾷ κυρίως τὰς σχέσεις
τῆς πενθερᾶς καὶ τῆς νύμφης, δύναται ὅμως νὰ λεχθῇ καὶ
μὲ εὐρυτέραν ἔννοιαν. Τί ὅμως ἐστὶ πενθερὰ καὶ μέχρι τίνος
σημεῖου δύναται νὰ φθάσῃ ἡ κακεντρέχεια αὐτῆς, καταδει-
κνύουσιν οἱ Κῆρες δι' ἐνὸς δημοτικοῦ ἔξαυτος.

Ὁ Κρητικὸς λαὸς καὶ ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐν γένει
διὰ τοῦ στίχου ἐκδηλοῖ τὴν χαρὰν, τὰ πάθη, τὰ μίσση, τὸν
πατριωτισμὸν καὶ πᾶν ὅ,τι ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀντίληψιν αὐ-
τοῦ. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ τόσον εὐφάνταστον τοῦ Ἑλ-
ληνικοῦ λαοῦ, ἡ ποιητικὴ δύναμις αὐτοῦ, εἶναι μία ἰσχυρὰ
δύναμις, ἥτις καθιστᾷ αὐτὸν τόσον φιλελεύθερον καὶ μὴ δυ-
νάμενον νὰ αἰσθάνηται τὸ βάρος τῆς δουλείας. Ρήγα, καί-
μένη Ρήγα . . .

Μὴ φανῇ ὅθεν παράδοξον τὸ πῶς ὁ Κρητικὸς λαὸς διὰ
στίχων θέλει νὰ καταδείξῃ τὴν περὶ πενθερᾶς ἰδέαν αὐτοῦ.
Ἀποφεύγων δὲ τὰ ἀφηρημένα καὶ τὰ ἀοριστίας καὶ ἐπι-
διώκων πάντοτε τὸ πραγματικὸν καὶ τὸ συγκεκριμένον, ἐκ-
φέρει τὴν γνώμην του ταύτην, πλάσσωσιν ὠραιότατον εἰδύλ-
λιον ἐκ τῆς πραγματικῆς ζωῆς· παραθέτομεν τὸ ποίημα
τοῦτο.

Θωρεῖτ' ἐκείνη τὴν κορφή, τὴν πλειὰ φηλὴ ποὺ τὸ ἄλλες ;
ἐκεῖ ἀπὸ πῶς κάνουνε μιὰς ὀρφανούλας γάμο.

Χίλιοι βαστοῦν τὴν κοῦδα τῆς, τρακόσιοι τὴν ποδιὰ τῆς
κι' ἄλλοι τρακόσιοι στὴ γραμμὴ λαλοῦνε τὰ προυκιά τῆς.

Μὰ ἡ πεθερὰ τῆς κάθεται σ' ἀνάδωρο παραθύρι
καὶ ταχτικά διαταγὰς εἰς τοὺς μαγέρους δίδει.

«Μαγέροι μαγερέφετε λαγοῦδια καὶ περδίκια,
νὰ φᾶν' οἱ συμπεθέροι μας καὶ εἰς' οἱ καλεσμένοι,
τὴν νύμφης μαγερέφετε τρικέφαλα ὀφειδία».

Πρώτη μπουκιά ποὺ ἔφαγε κουπιὰ νερόν ἐζήτη.

— Νὰ ζήσης γλυκοπεθερὰ, κουπιὰ νερό μοῦ δώσε.

«Νὰ ζήσω γ'ὼ κι' ὁ Κωσταντῆς δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω,

Ἄς πάω στοῦ κουινάδο μου καὶ μπέλει νὰ μοῦ δώσῃ.

— Νὰ ζήσης κουινάδακι μου κουπιὰ νερό μοῦ δώσε.

«Νὰ ζῆς καὶ σύ, νὰ ζῶ κι' ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω,

Πάμε εἰς τὴν κουινάδα σου καὶ μπέλει νάχῃ κείνη».

— Νὰ ζήσης κουινάδακι μου, κουπιὰ νερό μοῦ δώσε.

«Νὰ ζῆς καὶ σύ, νὰ ζῶ κι' ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω».

Κι' ὅντε τὸ λόγον ἔλεγε κι' ὁ Κωσταντῆς τὴν φτάνει.

Ποῦσους, Κωσταντῆνέ μου, κι' ἀπόθανα τὴν δίψα ;

Μπέμπουν τρακόσιους στό νερό καὶ χίλιους στό πηγᾶδι,
μὰ ὅσος νὰ φέρουν τὸ νερό ἦταν ἀποθαμμένη.

Ἡράκλειον, Ἀπρίλιος 1908.

Κ. Γ. ΛΑΓΟΓΜΙΤΖΑΚΙΣ

Ο “ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ,”

Ἀξιότιμη κ. Διευθυντὰ τοῦ «Κρητικοῦ Ἀστέρος».

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους παρετήρησα, ὅτι ὁ κ. Δεινά-
κис ἐπανειλημμένως διὰ διατριβῶν, δημοσιευθεῖσων ἐν τῇ
ἀξιολόγῃ ὡμῶν περιοδικῇ, πειράται ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ὁ ποιη-
τῆς τοῦ «Ἐρωτοκρίτου» Κορνᾶρος ἀντέγραψε τοὺς Λατίνους
ποιητὰς. Ἀς μᾶς ἐπιτρέψῃ ὁ σεβαστὸς καθηγητῆς ν' ἀμφι-
βάλλωμεν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν παρατηρήσεών του καὶ ἂς
μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ ἐκφέρωμεν καὶ ὑμεῖς τὴν ταπεινὴν μας
γνώμην ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος.

Καθ' ἡμᾶς, ὁ Κορνᾶρος ἴσως ἀνέγνωσεν ἄλλους ποιητὰς,
ἀλλ' ὅχι καὶ ὅτι ἀντέγραφεν αὐτούς. Τὴν γνώμην μας ταύ-
την θὰ προσπαθήσωμεν ν' ἀποδείξωμεν ὡς μὴ ἐσφαλμένην,
πρὸς τούτοις δὲ ἂς ἐξετάσωμεν πρῶτον δι' ὀλίγων ποίος ἦτο
ὁ ποιητῆς, καὶ ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης νὰ γνωρίσωμεν ἐὰν
ἠδύνατο πραγματικῶς νὰ γράψῃ μόνος ὅσα ἔγραψεν, ἢ ἐξ

ἀδυναμίας προσέφευγεν εἰς ἄλλους ποιητάς, τοὺς ὁποίους καὶ ἀντέγραψεν.

Οἱ κύρια χαρακτηριστῆρες τοῦ Κορνάρου ἦσαν κατάληψις πλήρης, ἀντίληψις ὀξεῖα, αἰσθησις λεπτοτάτη. Ἡ φαντασία αὐτοῦ ἦτο ὄχι μόνον πλαστική, ἀλλὰ καὶ δημιουργική, μεγάλῃς δυνάμειος μάλιστα. Πειροικισμένος ὁ Κορνάρος ὑπὸ τοιούτων προτερημάτων, ἀντέγραψε πιστῶς καὶ εὐκρινῶς τὰ τοῦ φυσικοῦ κόσμου, διαστέλλων, συνδέων αὐτά. Ἀπέφευγε τὸ ἀόριστον καὶ τὸ ἀφηρημένον, τὸ τερατώδες καὶ τὸ υπερβαλικόν, προτιμῶν δὲ πάντοτε τὸ σαφές, τὸ συγκεκριμένον, πᾶν ὅ,τι ἦτο προσίτον εἰς τὴν φαντασίαν καὶ τὴν αἰσθησιν αὐτοῦ κατῴρθωσε πραγματικῶς ν' ἀντιγράψῃ τὴν φύσιν καὶ τὴν ζωὴν. Αἱ ἰδέαι αὐτοῦ δὲν εἶναι ἀκατάληπτοι, οὐδὲ πραγματεύεται μυστηριώδη καὶ πλάσματα ἀφηρημένα. Ἡ Κρητικὴ φύσις καὶ ζωή, ἡ ζωηρότης καὶ ἀγνότης τῶν αἰσθημάτων, ἡ ἀφέλεια, ἡ ποικιλία καὶ τὸ κάλλος τῶν εἰκόνων, ἡ ἁρμονία, ὁ ἄσπιλος οὐρανός, ἡ διαυγής ἀτμόσφαιρα, ὅλον ἐκεῖνο τὸ μαγευτικόν καὶ τέρπον περιβάλλον κατίσχυσαν τῆς φαντασίας τοῦ ποιητοῦ, ὑπὸ τοιούτων δὲ οἰστρογλατούμενος ἀντέγραψε καὶ ἐξωγράφῃσεν αὐτὰ εἰς τὰ λεπτὰ τῆς φαντασίας ὑφάσματα. Οἱ ἥρωές του, αἱ εἰκόνες του, αἱ παρομοιώσεις τοῦ εἶναι ἐκ τοῦ πραγματικοῦ κόσμου καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς χώρας τῶν θρύλων, ὡς τὰ τῶν πρὸ Χριστοῦ ποιητῶν. Πῶς τώρα δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι μόνον τὰ περιγραφικὰ μέρη καὶ τὰς παρομοιώσεις ἀντέγραψεν ἐξ ἐκείνων, χωρὶς ὅλον τὸ πνεῦμα τῶν ποιητῶν γὰρ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τοῦ ἰδιοῦ του καὶ νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ἔργον ἐν τοῖς πλείστοις ὅμοιον πρὸς τὰ ἐκείνων; Ἡ φύσις λοιπὸν καὶ ἡ ἐποχὴ ἐνέπνευσαν τὸν Κορνάρου καὶ ταύτας ἀντέγραψεν, καὶ ὄχι τὸν Βιργίλιον καὶ τὸν Ὀδιδιον.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Παπαρρηγόπουλος, γράφων περὶ τῆς κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα φιλολογίας, κατατάσσει τὸν «Ἐρωτόκριτον» «εἰς τὰ καθαρῶς Ἑλληνικῆς ἐμπνεύσεως καὶ Ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος ποιήματα». Ἡ φιλολογία αὕτη, γράφει περίπου, διευτυπώθη εἰς πολυάριθμα μυθιστορικὰ ἔπη καὶ ἄλλα ποιήματα, τὰ ὅποια δύνανται νὰ διακριθῶσιν, ἢ εἰς μεταφράσεις καὶ δουλικὰς μιμήσεις, ἢ εἰς ἔργα ἰθαγενῆ μὲν, φέροντα ὅμως πρόδηλα, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ξένα χαρακτηριστικά (ἦθη καὶ ἔθηκα δηλαδὴ). Καὶ ἀναφέρει, ὅτι εἰς μὲν τὴν πρώτην τάξιν ἀνήκει ἡ ἱστορία τοῦ Ρεῖ τῆς Σκωτίας καὶ τῆς Ρήγισσας τῆς Ἑγγλιτέρας, ποίημα τοῦ Ἰακώβου Τριβούλη ἐκ Κερκύρας, ὅστις καὶ μόνος τοῦ ὁμολογεῖ, ὅτι

ἀπὸ χαρτὶ Λατινικὸ ἐμεταγλώττισα το.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην κατατάσσει καὶ πλείστα ἄλλα ποιήματα, ὡς τὴν Ἀγάπην τοῦ Λυδέστρου καὶ τῆς Ροδάμνης, τοὺς Ἰππότας τῆς Στρογγύλης τραπέζης κ.τ.λ., πάντα ὅμως ἐπαναλαμβάνει, ὅτι εἶναι μεταφράσεις ἢ παραφράσεις ψυχραῖ. Εἰς τὴν δευτέραν τάξιν πρῶτον κατατάσσει τὸν Ἐρωτόκριτον, προτάσσων «τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων παρήχθησαν ἐν Κρήτῃ». Περί δὲ τοῦ Κορνάρου παραθέτει τὴν γνώμην τοῦ Φωριέλ, λέγοντος ὅτι, «ἐν τῇ ποιήματι ἐκείνῳ ἐκδηλοῦται ἡ ἰδιάζουσα ἐμπνευσις τοῦ Ἑλληνικοῦ κλίματος μᾶλλον ἢ δυτικῆς κομποπρεπειᾶς». Εἰς τὴν τάξιν τοῦ Ἐρωτοκρίτου συγκαταλέγει καὶ τὴν Ἐρωφίλῃν τοῦ Γεωργίου Χορτάτση, τὴν Εὐμορφήν Βοσκοπούλαν τοῦ ἐξ Ἀποκορώνου Νικολάου Δριμυτικοῦ καὶ τὸν Ἀπόκοπον τοῦ Μπεγαλή.

Ἐκ τῆς μικρᾶς ταύτης ἐξετάσεως τοῦ Κορνάρου καὶ τῆς ἁλλοθεν ἐπιβεβαιουμένης ἀξίας αὐτοῦ, γίνεται φανερόν, ὅτι ὁ ποιητὴς δὲν ἦτο τυχαῖος. Διὰ τῆς μεγαλοφυΐας του ἐμελέτησε, κατενόησε καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν ζωὴν καὶ ὥσει διὰ μετεμψυχώσεως περιέλαβε καὶ τὰς δύο καὶ ἐξωγράφῃσεν

αὐτὰς τὸσον πιστῶς καὶ εὐκρινῶς, ὥστε δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ὅλα ἐκεῖνα εἶναι περιπέτειαι αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ. Ἡ τέχνη καὶ ἡ δύναμις του καταφαίνεται ἀκόμη καὶ ἐκ τούτου, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ Παπαρρηγόπουλος. Ἐνῶ δηλαδὴ ἡ ὑπόθεσις τοῦ ποιήματος εἶναι τὸσον ἀπλή, ὡς περιστρεφόμενη περὶ ἓν μόνον γεγονός, τὸν ἔρωτα τῶν δύο πρωταγωνιστῶν, δὲν περιλαμβάνει ἐπεισόδια ἐρωτικά, τὰ ὅποια συμπλέκων τεχνικῶς μετὰ τῆς κυρίας ὑποθέσεως, νὰ καταστήσῃ οὕτω τὴν ὕμνῃ ποικιλωτέραν, ἀλλὰ μεταχειρίζεται πολυλογία καὶ καλλιλογία, τὴν ὅποιαν, διὰ νὰ μὴ ἀποβαίνει ὀχληρά, περιοσμεῖ κατὰ τρόπον ζηλευτὴν διὰ τῆς ζωηρότητος καὶ ἀγνότητος τοῦ αἰσθηματος, τῆς παικιλίας καὶ τοῦ κάλλους τῶν εἰκόνων, τῆς ἁρμονίας καὶ τῆς γοητείας τούτων καὶ διὰ τῶν ὥραιων ἐννοιῶν καὶ συμβουλῶν, τὸ πλῆθος δὲ ὅλων τούτων δεσμεύει τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου καὶ κρατεῖ ἀναπόσπαστον τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ μέχρι τέλους.

Ἐνταῦθα ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν τὴν ὁρθότητα τῆς παρατηρήσεως τοῦ κ. Δεινάκι πρὸς τὸν κ. Γιάνναρην, ὅτι ὁ Κορνάρος ἔγραψε τὸ ποίημά του οὐχὶ νέος, ἀλλ' εἰς ἡλικίαν ὥριμον, διότι ὅλα ταῦτα προδίδουσιν ἡλικίαν προηγμένην.

Ἵστερον λοιπὸν ἀπὸ τόσα τεκμήρια τῆς ποιητικῆς δυνάμεως τοῦ Κορνάρου, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι οὗτος κατέφευγεν εἰς ἄλλους ποιητάς καὶ ὅτι δουλικῶς ἀντέγραφεν αὐτούς;

Ἄλλ' ἂς ἐλθωμεν καὶ ἐπ' αὐτῶν τούτων τῶν παρατηρήσεων τοῦ κ. Δεινάκι καὶ ἂς ἐξετάσωμεν, ἐάν, ὅσα οὗτος ἰσχυρίζεται, εἶναι πραγματικῶς εἰλημμένα ἐκ τοῦ Βιργιλίου καὶ Ὀιδίου ἢ εἶναι ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς ζωῆς, τὰς ὅποιας ὁ Κορνάρος ἀντέγραψεν. Ἐν πρώτοις λέγει ὅτι, ἐπαινῶν ὁ ποιητὴς τὸν ἵππον τοῦ Καραμανίτη «στὸ γλάκι εἶναι σαῖτα» ἔλαβε τὴν παρομοίωσιν ταύτην ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ Λατίνου ποιητοῦ Ὀιδίου, ἐν ᾧ οὗτος ἀναφέρει, ὅτι ὁ κύων τοῦ Κεφάλου ἀφίπτατο ὡς βέλος Γορτυνίου τόξου. Ἡ παρομοίωσις ὅμως αὕτη, τὴν ὅποιαν κάμνει ὁ Κορνάρος εἶνε Κρητικὴ, εἶναι τοῦ λαοῦ. «σὰν τὴ σαῖτα πάει» (τὸ ἄλογο) λέγουν καὶ σήμερον ἀκόμη οἱ χωρικοὶ μας. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξῆς ἀκόμη ἐνισχύει τὴν γνώμην μας ταύτην, ὅτι δηλαδὴ ὁ Κορνάρος ἔλαβε τὴν παρομοίωσιν ἐκ τῆς Κρητικῆς ζωῆς καὶ δὲν ἀντέγραψεν αὐτὴν ἐκ τοῦ Ὀιδίου. Ὁ Λατίνος ποιητὴς θέλων νὰ ἐπαινέσῃ τὴν ταχύτητα τοῦ κυνὸς τοῦ Κεφάλου, λαμβάνει τὴν παρομοίωσιν ἐκ τῆς Κρήτης. Ἄλλ' ἀφοῦ ὁ ξένος ποιητὴς προσφεύγει εἰς τὴν Κρήτην, πῶς δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Κρῆς ποιητὴς ἀπομακρύνεται τῆς Κρητικῆς ζωῆς, ἥτις ἀπλοῦται ἐμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ζητεῖ ν' ἀντιγράψῃ αὐτὴν ἐξ ἄλλων, ὕστερον μάλιστα ἀπὸ τὴν τὸσον ὀξεῖαν ἀντίληψιν καὶ παρατηρητικότητά του;

Κ. Γ. ΛΑΓΟΓΜΙΤΖΑΚΙΣ

(Ἔπεται τὸ τέλος)

ΤΟ ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Εἶχομεν ὑποσχεθῇ ἐν τῇ προηγουμένῃ φυλλάδι ὅτι θὰ κατεχωρίζομεν εἰς ἑκτακτον φυλλάδιον τοῦ «Ἐκπαιδευτικοῦ Δελτίου» δλόκληρον τὸ περὶ Παιδείας νομοσχέδιον, μὲ τὴν τὴν ἐλπίδα, ὅτι, προκειμένου μετὰ 5—6 ἡμέρας, νὰ συνέλθῃ ἡ Βουλὴ, θὰ ἦτο παρεσκευασμένον νὰ ἰδῇ τὴν δημοσιότητα.

Δυστυχῶς ὅμως καίτοι διαδίδεται ὅτι συνετάχθη ὑπὸ τοῦ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ, ζηλοτύπως πῶς κρατεῖται μυστικόν καὶ ἄγνωστον διὰ ποῖαν αἰτίαν δὲν ἀπεστάλη ἀκόμη εἰς τὴν

Ἄν. Διεύθυνσιν τῆς Παιδείας. Βάσις τοῦ νομοσχεδίου μανθάνομεν ἐξοδίκως ὅτι ἐλήφθη τὸν ἐν Γερμανίᾳ παιδευτικὸν σύστημα, ὅπερ προκρίνει τῶν ἄλλων ὁ Γεν. Ἐπιθεωρητής.

Ἡδὴ γεννᾶται ἡ ἀπορία ἂν δύνανται οἱ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἱσχύοντες νόμοι νὰ μεθαρμοσθῶσιν ἐν Κρήτῃ καὶ δὲν θὰ εὐρεθῶμεν καὶ πάλιν πρὸ ἀδιεξόδου πρὸς βλάβην τῆς Παιδείας καὶ ἰδίως τῶν λειτουργῶν αὐτῆς, οἵτινες ἐδαρύνθησαν πλεον, πειραματιζόμενοι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς διοργανώσεως τῆς ἡμετέρας Πολιτείας. Ἡ δημοσίευσίς ἐπομένως ἐπείγει ἵνα γνωσθῇ καὶ συζητηθῇ ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ λειτουργῶν τῆς Παιδείας, ἀφ' οὗ ἡ Βουλὴ τῶν Κρητῶν ἔτυχε νὰ μὴ ἀπαριθμῇ μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐδικούς ἵνα τὸ συζητήσωσιν ἐν τῇ Βουλῇ. Ἐὰν ἡ περὶ μετακινήσεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους συζήτησις προὔκαλετο καὶ περὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ Παιδείας θὰ ἐγένετο μεζῶνος ὠφελείας πρόξενος διὰ τὴν Παιδείαν ὁ κ. Γιάνναρης.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

Γενομένων ἀνασκαφῶν ἐν τῇ Κνωσῇ ἀνευρέθησαν ἐν τῇ μεσημβρινοδυτικῇ γωνίᾳ οἰκοδομήματα, ἅτινα φαίνονται ὅτι ἦσαν ἰδιωτικαὶ οἰκίαι, ἴσως κατοικίαι τῶν αὐλικῶν ἢ μεγιστάνων τῆς ἐποχῆς τῶν πρώτων ἀνακτόρων.

Εἰς τὴν θέσιν «Πουγάδα Μετόχι» τὰ ἀνασκαπτόμενα οἰκοδομήματα φαίνονται ἤδη σαφέστερον ὄντα ἰδιωτικαὶ οἰκίαι χωριζόμεναι διὰ δημοσίων δρόμων. Δὲν ὥζονται ὅμως ἡ ἐλάχιστα ὑπὲρ τὸν πρῶτον δόμον ἀνωθεν τοῦ ἐπιπέδου τοῦ δρόμου καὶ τοῦ πατώματος τῆς οἰκίας. Ἡ οἰκοδομὴ αὐτῶν εἶναι διὰ μεγάλων πελεκητῶν λίθων καὶ ἀνέγκουσιν εἰς τὴν δευτέραν ἐποχὴν τῶν ἀνακτόρων.

Μεταξὺ τῶν ἀσημάντων κινητῶν εὐρημάτων ἀνευρέθη καὶ ἐν κάλλιστον. Κεφαλὴ μετὰ λαίμου ταύρου ἐκ στεατίτου λίθου τελειοτάτης τέχνης ὑστερομινωικῆς ἐποχῆς. Ἡ κεφαλὴ ἦτο κοίλη καὶ ἔφερεν ὅλην στοργήν ἔσον δεκάλεπτον νόμισμα κατὰ τὸν αὐχένα καὶ ἄλλην πολὺ στενωτέραν μετὰ τὸν μυχὸν. Ἐχρησίμευεν ἄρα ὡς ρυτὸν. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν εὐθετοὶ ἐξ ὀρειτοῦ κρυστάλλου ἐν ᾧ ἡ ἴρις ἐδηλοῦτο διὰ μαύρου χρώματος. Τὰ κέρατα ἦσαν ἐπίσης παρεύθετα ἴσως ἐκ στεατίτου ἢ ἐκ χαλκοῦ. Τὸ ρυτὸν τοῦτο δὲν εἶναι ἀκέραιον, σῴζονται ὅμως ἀρκετὰ τεμάρκια, ὥστε νὰ συμπληρωθῇ ἐντελὴς πλὴν τῶν κερμάτων ὧν οὐδὲ τεμάρχιον εὐρέθη.

Ἡ ἐν Χανίοις ἐδρεύουσα «Φιλόζηρος Ἑταιρεία» δι' αἰτήσεώς της πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ζητεῖ νὰ ἐφαρμοζῶνται αἱ περὶ προστασίας τῶν ζῶντων ποινικαὶ διατάξεις.

Ἡ ἐν Χανίοις ἐδρεύουσα «Φιλόζηρος Ἑταιρεία» δι' αἰτήσεώς της πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ζητεῖ νὰ ἐφαρμοζῶνται αἱ περὶ προστασίας τῶν ζῶντων ποινικαὶ διατάξεις.

Εἰς τὸ Πεκίνον κατὰ τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον ἐγένετο συνέδριον ἀντιπροσώπων ὄλων τῶν ἐκεῖ χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν. Εἰς ἐκ τῶν σκοπῶν ἦτο καὶ ἡ λήψις μέτρων κατὰ τὸν μασόνιον, οἵτινες ἐργάζονται ἵνα ἔχωσι πανταχοῦ τὴν μερίδα τοῦ λέοντος.

Εἰς παρατεθὲν γεῦμα ἐν Κηφισίᾳ πρὸς τιμὴν τοῦ γεραροῦ Καθηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων κ. Μιστριώτου ὁ κ. Καλοσύτης πρόετεινε τὴν ἰδρυσιν Πανελληνίου Ἐνώσεως ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἡ ὅποια νὰ ἐργασθῇ πρὸς βαθμιαίαν βελτίωσιν τῆς λαλουμένης καὶ γραφομένης ἡμῶν γλώσσης. Γενομένης δεκτικῆς τῆς προτάσεως καθηρτίσθη Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ. Μιστριώτου, Βάση, Χατζιδάκι, Καρολίδου, Εὐαγγελίδου καὶ Καλοσύτης, εἰς οὗς ἀνετέθησαν τὰ καθήκοντα προσωρινοῦ Προεδρείου.

Ἐν Γερμανίᾳ ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 94 ἐτῶν ὁ διάσημος καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας Ἐδουάρδος Τσέλλερς.

Εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ ἀειμνήστου Βιργιλίου Ἀσωπίου εὐρέθη ἀνέκδοτος πραγματεία περὶ «Γγροῦ Πυρός».

Τὸν προσεχὲς Σεπτέμβριον τελεῖται ἐν Λονδίνῳ τὸ πρῶτον Διεθνὲς παιδαγωγικὸν Συνέδριον, ὅπερ θὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐξετάσεως παντός ζητήματος ἀναφερομένου εἰς τὴν ἡθικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀγωγὴν. Τοῦ Συνεδρίου πρόεδρος θὰ εἶναι ὁ λόρδος Avebury, μέλη δὲ οἱ πλείστοι τῶν ἐξεχόντων Ἑυρωπαίων, Ἀμερικανῶν καὶ Ἀσιανῶν παιδαγωγῶν, φιλοσόφων καὶ κοινωνιολόγων.

Ἐν Παρίσι τοῖς ἀπέθανεν ὁ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκεῖ ἐγκατεστημένος Ἑλλήν συγγραφεὺς Κ. Ξένος. Ὑπῆρξε πεζογράφος γλαφυρότατος καὶ ποιητὴς χαρίεις.

Τὸν μῆνα τοῦτον διοργανοῦται ἐν Ρώμῃ μέγα γυναικεῖον συνέδριον, ὅπερ θὰ ἀσχοληθῇ κυρίως εἰς τὸ ζήτημα τῆς πατρότητος τῶν τέκνων.

Τὸν προσεχὲς Αὐγουστον θὰ συγκροτηθῇ ἐν Κοπενάγη Συνέδριον Ἀνατολιστῶν.

Ὁ ἀνδριὰς τοῦ Σαίξπηρ θὰ ἀναγερθῇ εἰς τὸ Πάρκ-Κρέζεντ τοῦ Λονδίνου κατὰ τὸ 1916. Θὰ ὁργανωθῇ παγκόσμιος ἔρανος 5.3000.000 φράγκων, ἐξ ὧν τὸ ἕμισυ θὰ δαπανηθῇ διὰ τὸ μνημεῖον, τὸ δὲ ἕτερον ἕμισυ θὰ μένῃ ὡς κεφάλαιον χρησιμεύον πρὸς προαγωγὴν τῶν σαιεπηρεῶν συμφερόντων.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ γαλλικοῦ περιοδικοῦ «Ἴσις» ἀπηγόρευεν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς ἐπιφανεῖς συγγραφεῖς ἐρωτῶν αὐτοὺς ἂν πιστεύουν εἰς τὴν ὑπαρξίν «Ὀμήρου» καὶ εἰς τὴν ἐπιδύωσιν ὁμηρικῆς ἐπιρροῆς καὶ ἂν ἐπιδοκιμαζοῦν τὴν σκέψιν ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος εἰς τὸν «Ὀμηρον» ἐν Παρίσι διὰ κοινὸν ἔρανον.

Τὸ «Ἀρχαιολογικὸν περιοδικόν» Ἀθηνῶν ἀναγράφει τὴν εἰδησιν ὅτι αἱ ἐμολογίαι τῶν ἐθνικῶν θανείων ἐξέπεσαν κατὰ πολλὰς μονάδας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐν Νέα Ἰόρκῃ ἐκρήξεως τῆς χρηματικῆς κρίσεως καὶ ἕνεκα τοῦ ἰσχυροῦ ἀντικτύπου αὐτῆς ἐν Βερολίνῳ καὶ Λονδίνῳ.

Τῇ 23 Ἀπριλίου ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἐορτῇ αὐτοῦ ὁ ἡμέτερος Διευθυντὴς εἰς κύκλον ἐπιστημόνων καὶ ἄλλων φίλων ἐλθόντα ἵνα χαιρετίσῃ αὐτὸν προσέφερεν ἄμυνον ὀδελφίαν μετὰ ζήλου. Κατὰ τὴν πανδασία αὐτὴν ἐκτὸς τῶν ἄλλων προδόσεων ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου κ. Χαρ. Χαραλαμπίδης θεολόγος προσεφώνησεν αὐτὸν ὡς ἑπεται :

Ἀγαθὸν ἡμᾶς ἔλαμψεν ἐορτῆς σῆς, συνάδελφε Γεώργιε, γηθοσύνην εὐφροσύνης φορὸν ὄν.
Ὡς τε γὰρ ἡελίου φάος λαμπρὸν χαρίεσσιν
τέρψιν πᾶσι φέρει τῶς, φίλε, ἡμεροῦεν
ἡμᾶς ἐορτῆς σῆς συναδελφοῖς σοῖσιν ἄσπιν
ἡδὸς ἄρητον ἔχει. Καὶ γὰρ ἔγων, ἔταρε,
σὸς σινάδελφος ἐὼν τείν ἐκ καρδίας τὸδε φημί
ἡμᾶς πανθ' ὀυγίς ἡδ' εὐθυμίας εἶς.

Προκειμένου νὰ ἐορτασθῇ ἡ ἐξηκονταετηρίς τοῦ Ἀυτοκράτορος τῆς Αὐστρίας Φραγκίσκου Ἰωσήφ θὰ τελεσθῶσιν ἐν Βιέννῃ διεθνεῖς ἀθλητικοὶ ἀγῶνες ἐντὸς ἀνεγερθήσομένου Σταδίου.

Ἐν Χανίοις ἐτελέσθησαν τῇ 16 καὶ 17 τρέχ. σπορευτικοὶ ἀγῶνες μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐν Κρήτῃ εὐρωπαϊκῶν Στρατῶν καὶ τῆς Κρητικῆς Χωροφυλακῆς καὶ Πολιτοφυλακῆς.

Τὴν πρώτην ἡμέραν ἐν τῇ σκοπεβολῇ τῶν ἐπιτιπῶν ἦλθον πρῶτοι οἱ Ἀγγλοὶ καὶ δευτέραι οἱ Κρήτες πολιτοφυλάκες καὶ Ρῶσοι. Μεταξὺ τῶν ὑπαξιωματικῶν πρῶτοι καὶ δευτέραι οἱ ὑπαξιωματικοὶ Κρήτες καὶ τρίτοι οἱ Ἀγγλοὶ.

Αἱ ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου καὶ Ἑλλήν. Σχολείου εἰς τὸ μάθημα τῆς Γυμναστικῆς τελοῦνται τῇ 17 καὶ 18 τρέχ. ἐν τῷ Πεδίῳ τοῦ Ἀρεῶς.

Ὁ Γυμναστικὸς Σύλλογος Ρεθύμνης ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ αὐτοῦ ἐορτῇ ἐτέλεσεν ἀγῶνας «Ρεθύμνια» κληθέντας δι' ὧν ἠθέλησε νὰ θέσῃ τὴν καλὴν ἀρχήν, ἐξ ἧς ὁρμώμενοι οἱ τὰ τοῦ Συλλόγου διευθύνοντες ἐν συνεννοήσει καὶ μετ' ἄλλων ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι τῆς Κρήτης Συλλόγων νὰ προδύνωσιν ἡδὴ βήμασι γενναϊότεροις εἰς τὴν σωματικὴν ὁδὸν τῆς Πανελληνίου ἀμιλλῆς τῶν σωματικῶν ἀγῶνων καὶ τῆς εἰς τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας Προπονήσεως.

Ἡ διεξαγωγὴ τῶν Ρεθυμνίων ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Συλλόγου εἰς πενταμελὲς ἐπιτροπείαν ἐκ τῶν κ. κ. Γ. Περισσάκι, Ἐμμ. Καρὺν, Ἰω. Δετοράκη καὶ Νικολάου Λαγουδάκι ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ κ. Γ. Κ. Γερακάρη διδάσκοντος τὴν Γυμναστικὴν ἐν τῇ Ἡμιγυμνασίᾳ Ρεθύμνης καὶ Διευθυντοῦ τοῦ Γυμναστηρίου, ἧτις μετ' ἀξιεπαίνου προθυμίας καὶ ζήλου διοργάνωσε καὶ παρεσκεύασε τὰ τῶν ἀγῶνων ὥστε τὴν 23ην καὶ 24ην Ἀπριλίου ἡμέρας τῆς τελέσεως αὐτῶν, ἡ πόλις τῆς Ρεθύμνης ἀνεξαρτήτως φύλου ἡ ἡλικίας ἢ θρησκείας διετλήθη ἐν διαχύσει κατ' ἐν ἐκτάκτῃ ζωηρότητι. Κέντρον τῶν ἀγῶνων ἦτο τὸ Γυμναστήριον τοῦ Συλλόγου ὅπερ ἱκανῶς εὐρὸ καὶ φιλοκάλως καὶ πλουσίως διακεκοσμημένον κατέθελε τὴν αἰσθησὶν καὶ ἠδύναε τὰς ἐλπίδας.

Παρόντων τῶν θεοφιλεστάτων Ἀρχιερέων τοῦ Ἀγίου Ρεθύμνης καὶ τοῦ Ἀγίου Λάμπρος, πολλῶν τῶν ἐν τέλει καὶ πλῆθους ἄλλου κόσμου μέχρι συνωτισμοῦ, ὁ Πρόεδρος τοῦ Γυμναστικοῦ Συλλόγου καὶ Διευθυντὴς τοῦ Ἡμιγυμνασίου Ρεθύμνης κ. Μιχ. Πρεβελάκης ἐκήρυξε τὴν ἐναρξιν τῶν Ρεθυμνίων, ἐξάρξας διὰ βραχείαν τὴν Γυμναστικὴν ὡς ἰδεᾶν καὶ ταύτην Ἑλληνικὴν καὶ λαμπράν ἀκτινοβολῆσαν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ, πάλαι τε καὶ νῦν ἀπαραιτήτων συντελεστὴν εἰς τὴν ἀρτίαν τοῦ ἀνθρώπου ἀγωγὴν ἐξ ἧς ἡ Πρόδος καὶ ὁ πολιτισμὸς τῆς ἀνθρωπότητος.

Είτα ήρθαν οι άγωνες υπό την εποπτεία και την κρίση πολυμελούς Έλλανοδίκου Έπιτροπείας υπό την Προεδρία του εύγενοϋς και συμπαθοϋς Άνθυπολοχαγού του Πυροβολικού κ. Σπ. Παπαθεοδώρου υπομοιράρχου οστις πάνυ εύγενως και φιλοτίμως ανέλαβε και διεξήγαγε τό άναστηθόν αύτῷ έργον. Τά έν τῷ προγράμματι αγωνίσματα έξετελέσθησαν πλὴν τῆς λεμβοδρομίας, ἥτις διὰ τὴν κακοκαιρίαν ἀνεβλήθη καὶ ἐγένετο τῇ ἐπομένῃ Κυριακῇ 4 Μαΐου, Ζωηρότατα δὲ τό Κοινόν καὶ μετὰ πλείστον ἐνδιαφέροντος παρηκολούθει τοὺς ἀγωνιζομένους καὶ μάλιστα τοὺς δρομεῖς τῶν 2,500 μέτρων ἀπὸ Κομπῆ εἰς τό Γυμναστήριον. Ἡ κατακλίς δὲ τῶν ἀγώνων ὑπῆρξεν ἡ Πανηγυρική ἀπονομή τῶν ἐπάθλων μετὰ τῶν σχετικῶν διπλωμάτων. Ἦσαν δὲ τὰ ἐπαθλα πλὴν δύο ὁρολογίων ἃ φιλοτιμότητα προσήνεγκον ὁ κ. Ἀνδρέας Σαουνάτσος καὶ ὁ κ. Γεώργ. Μαθασιδάνης, μετὰλλια χρυσᾷ διὰ τοὺς πρώτους Ρεθυμνιόνας καὶ ἀργυρᾷ διὰ τοὺς δευτέρους καὶ κλάδος ἐλαίας ἐκτοῦ ἐντός τοῦ Γυμναστηρίου ἐλαιοδένδρου μετὰ ταινίον κυανολεύκον διὰ τοὺς τρίτους. Εἰς τῶν μεταλλίων εἶναι φιλοτέχνησιν πλείστον συνεδάλαντο αἱ εἰς τοῦτο γενναῖαι χορηγίαι τοῦ φιλοπόλιδος τῆς πόλεως Δήμου καὶ τοῦ ἐν παντὶ καλῷ κάγαθῷ ἔργῳ ἐνθουσιώδους καὶ ἐλευθεριωτάτου ἀνδρὸς τοῦ κ. Θεοδώρου Τριφυλλῆ.

Δρόμος ταχύτητος 100 μέτρων. — 1) Ἑμμ. Κορνιλάνης 12" 2) Νικόλ. Κουγιτάκης 13" 3) Ἰωάν. Πενθερουδάκης 14" (Μαθ.) Σφαιροβολία. — 1) Κιριτζάκης Ἑμμ. 11, 78 (χωρῶφ.) 2) Γύπαρης Γεώρ. 10, 76. (πολίτης) 3) Σαβδάκης Γεώρ. 10, 46.

Δρόμος 600 μέτρων. — 1) Στυλ. Παπαδάκης 1' 50", 2) Γεώρ. Νικολεάκης 1' 53". 3) Μιχαήλ Κουταλάς 1' 55".

Δρόμος 2,500 μέτρων. — Λαμπρινάκης Ἀλέξ. 9' 15" 2) Στυλ. Παπαδάκης 10'. 3) Γεωρ. Γύπαρης 11'.

Ἄλμα ἀπλοῦν μετὰ φορᾶς. 1) Σαβδάκης Γεώρ. 4, 35 μ. 2) Παπαδάκης Α. Ἑμμ. 4, 30 μ. 3) Παπαδάκης Ι. Ἀντ. 4, 25 μ.

Ἄλμα τριπλοῦν μετὰ φορᾶς — 1) Παπαδάκης Α. Ἑμμ. 10, 17 μ. 2) Σαβδάκης Γεωρ. 10, 10 μ. 3) Κορνιλάνης Ἑμμ. 9, 65 μ.

Ἄλμα εἰς ὕψος μετὰ φορᾶς. — 1) Βούλγαρης Μιχ. 1, 40 μ. 2) Κορνιλάνης Ἑμμ. 1, 39 μ. 3) Πετρούλακης Γεώρ. 1, 35 μ.

Λιθοβολία 1) Σαβδάκης Γεώρ. 13, 80. 2) Σηφομιχελάκης Ἀδάμ 18, 18. 3) Γύπαρης Γεωρ. 12, 95.

Σκοποβολὴ διὰ πιστολίου. — 1) Ἀλυσανδράκης Νικήστρ. 2) Καλοστεράκης Ἰωάννης. 3) Χουρδάκης Γεώρ. (χωρῶφ.)

Λεμβοδρομία 2 000 μέτρων. — 1) Ὁμάς Ἑμμ. Σακαδάκι, Γεωρ. Χουρδάκης, Γεωρ. Μαρῆς, Γεωρ. Ξηρᾶς καὶ Κουταλάκης Γεωρ. 14'.

2) Ὁμάς Σπυρ. Μαραγκοδάκι, Γεώρ. Ἰατράκης, Ἑμμ. Μαρκουλάκης, Ἑμμ. Μακέδος καὶ Μεχμέτ Σελημάκης. 14' 38".

Οἱ πλείονες τῶν μετασχόντων εἰς τοὺς ἀγῶνας ἦσαν μαθηταί.

Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 10 Μαΐου 1908

Ἱ. Λευθερνεύς

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΑΝΔΡΟΣ ΚΑΡΑΙΑ

(Εκ τῶν ἀνεκδότων μεταφράσεων Ν. Καρδαίκι)

Κατὰ τὸ 1906 μετέβην εἰς τὸ μαγευτικὸν χωρίον Κορὰρ ὅπως διέλθω τὰς ὥραιās ἡμέρας τοῦ ἔαρος. Πολλὰκις διαβαίνων ἐξ ἐπαύλεως τινος τοῦ χωρίου τούτου παρετήρουν ἐκ τῶν κιγκλίδων ἀνθῶνα καλλιτεχνικῶς πεφυτευμένον καὶ παρὰ δύο γηραιῶν δηήρετων συγκαζόμενον. Ἡμέραν τινὰ καταληφθεὶς ὑπὸ παραδόξου ἐπιθυμίας νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν ὥρατον τοῦτον κήπον, ἀπετάθην πρὸς ἕνα τῶν θυρωρῶν, οστις καὶ με εἰσήγαγε λίαν εύγενῶς. Περιῆλθον τὸν ἀνθοστεφῆ κήπον ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν θαυμάζων ἀνὰ πᾶν βῆμα τὴν ἀρμονικὴν διάταξιν τῶν ποικιλοχρῶμων ἀνθῶν, ὅτε εἶδον νεάνιδα, τῆς ὁποίας ἡ μεγαγχολικὴ καλλονὴ με ἐξέπληξε. Τὴν ἔχαιρέτησα μεθ' ὅσου σεβασμοῦ χαίρετῶν μου γέροντα πατέρα ἐπιστρέφοντα ἐκ τοῦ νεκραταφείου ἐνθα ἐνατάφη ὁ νεαρὸς μονογενὴς υἱὸς του. Μετ' ὀλίγον γυνὴ ἡλικίας ὥριμου παρυσιασθεῖσα μοὶ ἐζήτησε τὸν λόγον τῆς ἐπισκέψεώς μου, τὸν ὅποιον ἔσπευσα νὰ τῇ ἐκθέσω ὀλίγον τεθορυβημένος ὥς ἐκ τοῦ παραδόξου βλέμματος, τὸ ὅποιον τὸ νεῶνις προσήλκυ ἐπ' ἐμοῦ, ὅτε λαμβάνει τὸν βραχίονα τῆς γράας καὶ δεικνύσά με διὰ τοῦ δακτύλου ἀνέκραξε: «Παρατήρησε! ποῖόν, καλὴ μου τροφός, παρατήρησε!» Ἡ γραία ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπήντησε διὰ φωνῆς ὀργηνῶδους. «Δέν εἶνε ἐκεῖνος, ὅχι!» Ἡ νεῶνις, ἥτις δέν ἔπαυσε βλέπουσά με, ἐταπεινώσε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τότε διεκρίνον δύο δάκρυα, ὥς δύο μεγάλας σταγόνας

βροχῆς· δύο δάκρυα ἀνευ κραυγῶν καὶ στεναγμῶν, δύο δάκρυα ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια χύνουν ὅσοι ἔκλαυσαν πολὺ ἐν τῷ βίῳ των.....

Ἐπειτα με ἔχαιρέτησε καὶ ἀπαικρύνθη ρεμβάζουσα, ἐν ᾧ ἡ τροφός τῆς ἱστατο πρὸ ἐμοῦ ἔχουσα τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τοὺς ὀφθαλμούς ἐστραμμένους πρὸς τὴν βραδέως ἀπομακρυνομένην ἡμῶν νεάνιδα.

«Πτωχὸν παιδίον! ἐψιθύριζεν ἡ τροφός, τὴν ἐλυπήσατε». — «Ἐγὼ, ἀνέκραξα ἐκ θαμῶς, καὶ διατί;» — «Φεῦ! Κύριε, ἀπήντησεν ἡ γραία. «καίτοι νεώτερος ἐκείνου, οὐχ ἤττον τοῦ ὀμοιάζετε καταπληκτικῶς!» — «Ἀλλὰ τίνας;» ἀπήντησα ἐκπληκτος. — «Τοῦ πατρὸς τῆς νεαρᾶς κυρίας μου, τοῦ Ἀρθούρου Σαγκοῦρ». — «Σαγκοῦρ! ἐπανέλαβον ἀναμνησθεῖς ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο ἤκουσα πολλάκις, εἶνε αὐτός, ἐξηκολούθησα, τοῦ ὁποίου ἡ σφύζου ἀπέθανε νεωτάτῃ καὶ ὁ ὁποῖος ὀδὴν δύναται νὰ παρηγορηθῇ ἐπὶ τῇ στερήσει τῆς;» — «Μάλιστα, ἀπήντησε στεναζούσα, ἀπέθανεν ἐκείνη διδούσα τὴν ζωὴν εἰς τὴν νεάνιδα ἣν πρὸ ὀλίγου εἶδατε, εὐθὺς δὲ μετὰ τὸν θάνατόν τῆς ἐκεῖνος ἐκατελήφθη ὑπὸ παραφόρου θλίψεως καὶ ἐγκατέλειπε τὴν ὄρφανήν».

(Ἐπεται συνέχεια)

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

[Αἱ δημοσιευόμεναι Πνευματικαὶ Ἀσκήσεις ὡς καὶ ἐκ τῶν λύσεων αἱ περισσότεραι θὰ βραβεύονται μετὰ τὴν λῆξιν ἐκάστης τριμηνίας].

Λύσεις Πνευματικῶν Ἀσκήσεων 38ου καὶ 34ου φυλλαδίου

221 α' ἡ Τροία β' τὸν Βόλον γ' αἱ Καλά-μαι. — 222 Ὁ νεκρὸς εἰς τὴν ἀσκήσιν ταύτην παρσιέφευγε λάθος «καὶ λίω πεθαμένος ἀντὶ μέσα».

223 ἡ, οἱ, ἡ, ἡ, εἰ, εἰ, κλπ. 224 Τὸ Ἰπέκτιον (εἰπέ-κίων) 225 εἰς τὴν ἄμαξαν, 226 ἡ φίλῃ καὶ ἡ θασετα, 227 τὸ γράμμα Χ., 228 κόμμα-ἔμμα, 229 τὸ ἄλας.

230 Ἐπίδαμνος, 231 Τὸ φέρετρον, 232 Ἀντικύθηρα, 233 Κύρος Σκῆρος, 234 Ὀμηρος-μηρός, 235 Γάλα-Ξεῖδι,

236.	N	237.	Σ Ο Φ Ο Σ
	Λ Ε		Ο Ο Ο Ο
	Ξ Ρ		Φ Φ Φ
	Ο Ω		Ο Ο Ο Ο
	Σ Ο Λ Ω Ν		Σ Ο Φ Ο Σ

238. Τυρός—Τύρος—Σύρος.

ΣΗΜ. Τοῦ 34 φυλλαδίου ὁ τελευταῖος ἀριθμὸς τῶν Πνευμ. Ἀσκήσεων ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ἀντὶ 238 ἐγένετο 233. Τοῦτου ἐπακολούθημα ὑπῆρξεν ἡ ἐσφαλμένη ἀρίθμησης καὶ ἐν τῷ 35φ φυλλαδίῳ τῷ Πνευμ. Ἀσκήσεων.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

[Ἀναγγελία καὶ σύστασις παντὸς ἔργου ἢ βιβλίου γίνεται ἅμα τῇ ἀποστολῇ δύο ἀντιτύπων]

«ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΕΝ ΓΙΝΑΡΧΕΙ». Εἶναι τίτλος νέου ἔργου ἑπερ ἀναγγέλλει ὅτι θὰ ἐκδώσῃ ὁ παρ' ἡμῶν ψυχολόγος ἱατρός κ. Σ. Σπυριδάκης. Στιρεζόμενος εἰς τὰς γνώμας σοφῶν ἀνδρῶν τῆς Ἑσπερίας καὶ εἰς τὰς ἰδιαιτέρας μελέτας καὶ παρατηρήσεις, τὰς γενομένας ἐν τῇ ἰατρικῇ αὐτοῦ ὑπόσχεται νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι ἐν τῇ σῶματι ἡμῶν ἐνοικεῖ δύναμις, ἥτις ἀποχωριζομένη τοῦτου προσωρινῶς ἀφ' ἐαυτῆς ἡ τεχνητὸς διὰ τῶν πειραματιστῶν ἐνεργεῖ καὶ ἐκζητοῖ τὸ αὐτοπόστατον αὐτῆς εἰς μεγάλας ἀποστάσεις ἀνεξαρτήτως πάσης σωματικῆς ἐπιρροῆς. Καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀφ' ὅτου ζῶντος ἀνθρώπου ἡ ψυχὴ δύναται νὰ δράσῃ ἀνεξαρτήτως τοῦ σώματος, πολλὰ μάλλον μετὰ τὸν τέλειον ἀποχωρισμὸν τοῦ σώματος ἤτοι μετὰ τὸν θάνατον, ὅτε ἔχει μεγαλυτέραν ἐλευθερίαν ἐνεργείας.

Ἀληθῶς τοιούτων μελετῶν βρίθουναι τὰ περιοδικὰ ἄλλων Χωρῶν, ἐν δὲ τῇ ἡμετέρᾳ νήσῳ τὸ πρῶτον ἦδη ἀπὸ τῶν «Γυγλῶν Λευκῶν Ὁρέων» ὁ κ. Σπυριδάκης ἐπραγματεύθη τὸ ζήτημα τοῦτο. Τὸ βιβλίον λοιπὸν τοῦτο ἐκ 300 σελίδων θὰ παρουσιάσῃ νέας ἀποκαλύψεις πνευματικῆς αἰτίας ἀξίζει τὸν κόπον νὰ δώσῃ τις δρ. 2,50 νὰ τὰς ἀπολάβῃ.

«ΤΑ ΜΕΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ Η ΘΕΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ». Ἐξεδόθη νέον βιβλίον περιέχον διάφορα θέματα διδασκτικά καὶ ἐπιστημονικά ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργ. Λαμπράκι. Πωλεῖται ἀντὶ δύο δρ.

Τύποις Μιχαὴλ Ι. Σαλιδέρου—Χανία